

ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว

โดย นางสาวพนิดา พริ้งสกุล
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

หากเอ่ยถึงคำว่า “ขยะ” เราก็มักจะนึกถึงแต่ ของเสีย สิ่งปฏิกูล สิ่งเหลือใช้หรือสิ่งที่เราไม่ได้ใช้แล้ว และแน่นอนว่าในบรรดาขยะที่ถูกทิ้งจากผู้บริโภค มีจำนวนไม่น้อยเป็นขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยการนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ทำให้ขยะเหล่านั้นกลายเป็นสิ่งมีมูลค่าขึ้นมา จากความคิดนี้เอง ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า “ร้านรับซื้อของเก่า” เพื่อซื้อขายขยะในเชิงพาณิชย์เกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรับซื้อ เก็บขน และรวบรวมขยะจากบ้านเรือน ชุมชน ร้านค้า หรือสถานประกอบการ เพื่อรอการขนส่งหรือจำหน่ายต่อไป

ด้วยสถานที่ตั้งของร้านรับซื้อของเก่าส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตชุมชน ซึ่งมีคนอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ประกอบกับลักษณะของการประกอบกิจการต้องมีการสะสมสิ่งของ อาทิเช่น แก้ว กระจก หรือโลหะบางชนิดไว้ภายในร้าน การจัดการดูแลสถานประกอบการที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบการเองและประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง อย่างที่เราพบเห็นได้ทั่วไป เช่น ปัญหากลิ่นเหม็นจากการหมักหมมของสิ่งตกค้างเน่าเสีย น้ำเสียจากการล้างภาชนะ ปัญหาแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์นำโรค ปัญหาเสียงดังจากการดำเนินกิจกรรมของร้าน อุบัติเหตุจากสัมผัสของมีคมหรือสัมผัสสารเคมีวัตถุอันตรายที่มากับขยะ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ ถือเป็นเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และเนื่องจากกิจการรับซื้อของเก่าถูกกำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๕/๒๕๓๘ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การจะประกอบกิจการประเภทนี้จึงต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยต้องมีการควบคุมดูแลไม่ให้เกิดความเดือดร้อนหรือเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงด้วย และในกรณีนี้ที่ประกอบกิจการก่อให้เกิดเหตุรำคาญขึ้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญหรือกระทำการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตได้ การยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะละเลยมิได้ เพราะหากประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาตก็必将มีความผิดและมีบทลงโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกด้วย แต่จากข้อมูลการสำรวจร้านรับซื้อของเก่าในปัจจุบัน ยังมีร้านรับซื้อของเก่ารายเล็กรายน้อยจำนวนมากที่ประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาต ทำให้บรรดาร้านรับซื้อของเก่าเหล่านั้น ไม่ได้รับการตรวจสอบและควบคุมโดยมาตรการทางกฎหมาย อย่างที่เกิดเหตุเป็นข่าวดังในหน้าหนังสือพิมพ์เมื่อเร็วๆ นี้ กรณีเหตุระเบิดบริเวณร้านรับซื้อของเก่าในซอยลาดปลาเค้า 72 จากการใช้ถังแก๊สมาเป่าตัดระเบิดสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บหลายราย ตลอดจนบ้านเรือนในละแวกใกล้เคียงได้รับความเสียหาย ก็พบว่า เป็นการประกอบกิจการโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจประเภทนี้จึงส่งผลกระทบต่อเราโดยตรงและไม่ใช่ว่าเรื่องไกลตัวเราอีกต่อไป

ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติการสาธารณสุข กำหนดให้การประกอบกิจการร้านรับซื้อของเก่า เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในฐานะผู้ประกอบการ นอกเหนือจากผลประโยชน์ทางธุรกิจแล้ว สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง คือ การประกอบกิจการจะต้องดำเนินการ ยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการให้ถูกต้องตามกฎหมาย และในขณะเดียวกันก็ต้องควบคุมดูแล สถานประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญอันส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยอาจนำวิธี เบื้องต้นง่ายๆ ที่ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย มาใช้ในการจัดการสภาพแวดล้อมของร้านรับซื้อของเก่าและบริเวณ โดยรอบ ได้แก่ การนำหลัก 5 ส คือ 1.สะอาด การแยกของที่ต้องการออกจากของที่ไม่ต้องการ 2.สะดวก การ จัดวางสิ่งของต่างๆให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวกและปลอดภัยในใช้งาน 3.สะอาด การทำความสะอาด (ปิด กวาด เช็ด ถู) อุปกรณ์และสถานที่ทำงาน 4.สุขลักษณะ การดูแลสถานที่ทำงานให้สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ 5.สร้างนิสัย การสร้างนิสัยในการปฏิบัติงานตาม 4 ส ในส่วนของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเอง เมื่อมีผู้มายื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ก็ต้องดำเนินการตรวจสอบ ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ว่าได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขที่กำหนด ในข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือไม่ หากครบถ้วนถูกต้องก็ให้ดำเนินการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ตลอดจน ใช้มาตรการบังคับทางกฎหมาย ในการดำเนินการกับการประกอบกิจการที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการ อย่างเคร่งครัด

ธุรกิจร้านรับซื้อของเก่าถือเป็นช่องทางหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยลดปริมาณขยะอันเกิดจากการใช้ ของผู้บริโภค การจัดการดูแลสถานประกอบกิจการอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักสุขาภิบาลของผู้ประกอบ กิจการ และการบังคับใช้กฎหมายที่จริงจังของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการดำเนินการกับร้านรับซื้อของเก่า ที่ผิดกฎหมาย ย่อมทำให้ร้านรับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน กลายเป็นร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ที่สร้างมูลค่า ในเชิงพาณิชย์อย่างมหาศาล โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง

.....